

PROGRAME ANALITICE

LECTOR UNIV. DR. IOLANDA STERPU

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Facultatea de Litere
Catedra de Limba română pentru studenții străini
Anul universitar 2012 – 2013
An pregătitor, semestrul I
Limba română (curs practic - nivel elementar)
Număr de ore pe săptămână: 23

Programa analitică a Cursului practic de Limba română pentru studenții străini (anul pregătitor)

Obiective:

Cursul se adresează studenților străini care doresc să facă în România studii liceale sau universitare (licență, masterat, doctorat). Fiind un curs activ, orientat spre româna practică, cursul de limba română pentru studenții străini din anul pregătitor urmărește: însușirea de către studenții străini a limbii române vorbite și scrise; dobândirea competențelor lingvistice (înțelegerea limbii vorbite, exprimarea orală, înțelegerea limbii scrise, redactarea corectă a unui text scris, interacțiunea în conversație), corespunzătoare nivelului B1, stabilite de Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECR), elaborat de Consiliul Europei.

Conținut:

Lecții de fonetică și de gramatică; activități și aplicații practice pentru consolidarea structurilor învățate și pentru dezvoltarea fluenței în comunicare (texte, exerciții gramaticale; compoziții și conversații pe diverse teme; lectura și comentariul unor articole din ziare/ reviste și al unor texte literare; rezumatul unor texte literare).

Cursul este structurat pe trei secțiuni: **A) Noțiuni specifice; B) Acte de vorbire; C) Probleme de fonetică și de morfo-sintaxă.** Primele două secțiuni (**Noțiuni specifice și Acte de vorbire**) sunt formulate, în cea mai mare parte, după *Nivel prag. Pentru învățarea limbii române ca limbă străină*¹.

A) Noțiuni specifice

1. Identificarea și caracterizarea persoanei (numele; adresa; vârsta; naționalitatea; profesia; membrii familiei; gusturi, preferințe; trăsături de caracter și de temperament; caracteristici fizice).
2. Educație (studii; acte de studii; materii; examene).
3. Viața privată și timpul liber (familia; obișnuințe zilnice; pasiuni și interese; radio și televiziune; spectacole: cinema, teatru, muzică, dans; expoziții, muzee; lectură și tipărituri; sport; ocazii festive).
4. Casa și căminul (tipuri de locuințe; părțile locuinței; mobilier; vase și aparate casnice; întreținere și energie; chirie, prețuri de vânzare; calitative referitoare la casă și locuință).
5. Mediul geografic, faună, floră, climat, timp (regiune, peisaj, oraș, cartier; flora și fauna: vegetație, plante, pomi, iarbă, flori, animale, păsări, insecte; climă, vreme: anotimpurile, lunile anului, sărbători).
6. Cazarea și hrana (hotel; a mânca și a bea; comunicarea cu angajații unui local; mâncare și băuturi).
7. Cumpărături (a cumpăra în general; a cumpăra alimente; a cumpăra îmbrăcăminte, încălțăminte și accesorii; a cumpăra articole pentru casă; a cumpăra medicamente).
8. Servicii (poștă; telefon; bancă; poliție).
9. Igiena și sănătatea (părțile corpului; stări și necesități fiziologice; igienă; boli; servicii medicale).
10. Călătorii, deplasări, transport (indicații de orientare; deplasarea la locul de muncă, instituții; vacanță, turism; transporturi publice; călătoria dintr-o țară în alta; documente de călătorie).
11. Munca și profesia (activitate profesională; locul de muncă; formarea / pregătirea profesională și viitoarea profesiune; profesii și sectoare de activitate).

¹ Vezi Victoria Moldovan, Liana Pop, Lucia Uricaru, *Nivel prag. Pentru învățarea limbii române ca limbă străină*, Strasbourg, Consiliul Europei, 2002, p. 18-24, 88-90.

13. Relații sociale (invitații, întâlniri; tipuri și forme de relații sociale; corespondența).

B) Acte de vorbire

1. Convenții sociale:

Formule de salut și de adresare: salutul la întâlnire, răspunsul la salut; salutul la despărțire; adresarea directă, la telefon, în corespondență; expresii introductive și finale necesare în conversație.

Formule de prezentare: prezentarea personală, prezentarea unei alte persoane, răspunsuri la prezentare.

Modalități de exprimare a mulțumirii și răspunsul la mulțumiri; scuze: a cere scuze, a accepta / a refuza scuzele; urări și felicitări (a ura, a felicita, răspunsul la felicitări).

2. Solicitarea și oferirea de informații:

A cere informații despre un fapt, a răspunde la cererea de informații; a cere / a da explicații; a se scuza, a accepta scuzele.

3. Atitudini și sentimente:

Informații legate de atitudini și sentimente pozitive / neutre / negative: exprimarea plăcerii / neplăcerii; exprimarea mulțumirii / nemulțumirii; exprimarea satisfacției / insatisfacției; exprimarea interesului / dezinteresului, a preferinței, a dorinței, a necesității, a regretului; exprimarea fricii, a durerii.

4. Influențarea acțiunilor:

Autorizarea, permisiunea: a cere autorizarea, permisiunea; a acorda / a refuza autorizarea, permisiunea. *Ordine, instrucțiuni:* a cere indicații, a da ordin, instrucțiuni, indicații. *Sfaturi:* a cere sfaturi, a da sfaturi. *Sugestii:* a sugera cuiva o acțiune, a cere sugestia, a accepta sugestia. *Exortăția:* a îndemna, a stimula. *Ajutorul:* a cere ajutor, a acorda ajutor. *Oferta:* a oferi ceva cuiva, a accepta / a declina oferta. *Obligația:* a exprima obligația, exprimarea interdicției. *Propuneri de acțiune:* a cere cuiva să facă ceva, refuzul de a face ceva, a încuraja, a promite, a avertiza. *Intenția:* a exprima intenția sau lipsa de intenție, a exprima dorința de acțiune. *Invitația:* a invita, a accepta invitația, a refuza invitația.

C) Probleme de fonetică și de morfo-sintaxă

1. Noțiuni de fonetică și de fonologie:

- Alfabetul limbii române. Vocale, consoane, diftongi, triftongi, vocale în hiat. Alternanțe vocalice și consonantice. Accent și intonație. Reguli de scriere și de pronunțare.

2. Substantivul:

- Genul: stabilirea genului după criteriul semantic (semnificația substantivelor) și după cel formal (desinențele de singular și de plural ale substantivelor), substantive perechi;

- Numărul: formarea pluralului - desinențe de plural în funcție de genul substantivelor, alternanțe fonetice (vocalice și consonantice) frecvente în trecerea de la singular la plural;

- Cazul. Cazul genitiv: formarea genitivului, genitivul cu prepoziții și locuțiuni prepoziționale specifice, folosirea genitivului. Cazul dativ: formarea dativului, dativul cu prepoziții specifice, dativul obiect indirect, folosirea dativului. Cazul acuzativ: acuzativul personal și acuzativul nepersonal, construirea obiectului direct cu prepoziția *pe*, dublarea obiectului direct și a celui indirect cu formele atone ale pronumelui personal în acuzativ și în dativ. Cazul vocativ: formarea vocativului (substantive comune, substantive proprii nume de persoană).

3. Articolul:

- Articolul nehotărât: forme în funcție de gen, număr și caz, poziția față de substantiv;

- Articolul hotărât: forme în funcție de gen, număr și caz, poziția față de substantiv, folosirea articolului hotărât și a articolului nehotărât, absența articolului;

- Articolul posesiv (genitival): forme, folosire.

4. Numeralul:

- Numeralul cardinal propriu-zis: forme, folosire: exprimarea timpului, temperatura, calculul aritmetic, aproximația numerică;

- Numeralul ordinal: forme, folosire;

- Numeralul colectiv: forme;

- Numeralul adverbial: forme.

5. Adjectivul:

- Adjective cu patru terminații: forme în funcție de gen și număr, alternanțe fonetice;

- Adjective cu trei terminații: forme în funcție de gen și număr, alternanțe fonetice;
- Adjective cu două terminații: forme în funcție de gen și număr, alternanțe fonetice;
- Adjective cu o terminație (invariabile);
- Flexiunea adjectivului: acordul adjectivului cu substantivul determinat, topica adjectivului;
- Gradele de comparație: Gradul pozitiv, gradul comparativ, gradul superlativ: semantică, structură, adjective fără grade de comparație.

6. **Pronumele:**

- Pronumele personal: forme accentuate și forme neaccentuate, după gen, număr și caz; folosire; poziția față de verb, în funcție de modul și timpul acestuia; situații speciale (dativul posesiv, reluarea și anticiparea obiectului direct și a obiectului indirect prin formele neaccentuate ale pronumelui personal în acuzativ și în dativ), pronume în dativ + pronume în acuzativ;
- Pronumele reflexiv: forme de acuzativ și de dativ;
- Pronumele și adjectivul demonstrativ;
- Pronumele și adjectivul posesiv;
- Pronumele și adjectivul interogativ-relativ;
- Pronumele și adjectivul negativ.

7. **Verbul:**

- Gruparea verbelor în patru conjugări, în funcție de terminația infinitivului (-a, -ea, -e, -i, -î);
- Modurile personale: *Modul indicativ, timpul prezent*: afirmativ/ negativ, desinențe și sufixe specifice, în funcție de conjugare, alternanțe fonetice, conjugarea verbelor: verbe neregulate, verbe cu pronume personal în cazul acuzativ (tipul *a-l durea*), verbe cu pronume reflexiv în cazul acuzativ (tipul *a se spăla*), verbe și construcții verbale cu pronume personal în cazul dativ (tipul *a-i plăcea*), verbe cu pronume reflexiv în cazul dativ (tipul *a-și aminti*), verbe cu două pronume (tipul *a i se întâmpla*). *Modul indicativ, timpul perfect compus*: structura timpului perfect compus, formarea participiului trecut, alternanțe fonetice în structura participiului trecut, participiul trecut al verbelor neregulate, conjugarea verbelor însoțite de pronume, adverbele de mod: *mai, și, prea, tot* în structura perfectului compus, adverbe și structuri adverbiale care pot însoți verbele la perfect compus, folosirea timpului perfect compus. *Modul indicativ, timpul imperfect*: formarea timpului imperfect, alternanțe fonetice, conjugarea verbelor însoțite de pronume, folosirea imperfectului, relația imperfectului cu alte timpuri. *Modul indicativ, timpul mai mult ca perfect*: formarea timpului mai mult ca perfect: tema perfectului, sufixe și desinențe de m.m.c.p., conjugarea verbelor însoțite de pronume, folosirea timpului mai mult ca perfect. *Modul indicativ, timpul viitor* (viitor „literar”, viitor „popular”, viitor anterior): formarea timpului viitor, conjugarea verbelor însoțite de pronume, folosirea viitorului. *Modul conjunctiv, timpurile prezent și perfect*: formarea modului conjunctiv, alternanțe fonetice în trecerea de la indicativ la conjunctiv (la persoanele a III a sg. și pl.), conjunctivul verbelor neregulate, conjugarea verbelor însoțite de pronume, poziția adverbilor de mod, folosirea conjunctivului, conjunctivul cu valoare de imperativ. *Modul condițional-optativ, timpurile prezent și perfect*: formarea modului condițional-optativ, conjugarea verbelor însoțite de pronume, adverbele de mod în structura condiționalului-optativ, valorile modului condițional-optativ, relația modului condițional-optativ cu alte moduri. *Modul imperativ*: forme (persoanele a II a singular și plural, afirmativ și negativ), verbe cu forme speciale de imperativ, imperativul verbelor neregulate, verbele pronominale (cu pronume reflexiv în Ac. / D.), poziția formelor pronominale neaccentuate;
- Modurile nepersonale: *Modul infinitiv*, timpurile prezent și perfect: formare, construcții cu infinitiv frecvente în limba română. *Modul participiu*: formare, folosire, participiul trecut cu valoare adjectivală, participiul trecut cu valoare adverbială. *Modul gerunziu*: formare, valori;
- Diateza pasivă: relația dintre diateza activă și diateza pasivă, formarea diatezei pasive (cu verbul *a fi*; cu pronumele reflexiv *se* – reflexivul pasiv), transformarea activului în pasiv.

8. **Adverbul:**

- Clasificare, comparația (gradul pozitiv, comparativ, superlativ), topica.

9. **Prepoziția:**

- Prepoziții cu regim nominal (+ G.; + D.; + Ac.), cu regim verbal (+ verb la infinitiv; + verb la supin), prepoziții cu sensuri multiple, locuțiuni prepoziționale, folosirea prepozițiilor, verbe + prepoziții;

10. **Conjunția:**

- Tipuri: simple, compuse, funcționalitatea lor în propoziție/ frază.

11. Structuri sintactice specifice grupului nominal, grupului verbal, grupului adjectival.

Material didactic și auxiliar: *Fișe de lucru cu scheme și tabele gramaticale, fișe cu exerciții gramaticale* concentrate asupra dificultăților specifice de învățare a limbii române de către străini (genul neutru; formarea pluralului substantivelor; articolul hotărât enclitic; articolul posesiv-genitival; formele și funcțiile sintactice ale substantivelor în cazurile genitiv și dativ; conjugarea verbelor neregulate; verbe pronominale, de tipul: *a-i plăcea, a-l durea, a-și aminti, a se spăla, a i se părea*; verb1 + verb2 conjunctiv; dativul posesiv; dublarea dativului și a acuzativului personal etc.), *liste și familii de cuvinte* (nuclee tematice; antonime și sinonime; paronime; cuvinte ale căror forme induc erori de natură semantică, din cauza interferenței dintre limbi), *publicații românești* (ziare, reviste), *imagini, desene, fotografii, înregistrări audio și video, manuale de limba română ca limbă străină, diverse gramatici, dicționare.*

Modalități de evaluare:

- evaluare continuă (prin teste de etapă) pe parcursul semestrului (25 % din nota finală)
- examen scris și oral la sfârșitul semestrului

Bibliografie:

- *** *Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei Române, 2005, vol. I – II.
- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela, *Limba română (manual pentru studenții străini, anul pregătitor, semestrul I)*, București, Editura Universității, 1996.
- Cernăuți – Gorodețchi, Mihaela, *Limba română pentru străini. Curs intensiv, nivel mediu*, ediția a II a revăzută, Iași, Editura Universitas XXI, 2008.
- Doca, Gheorghe, *La langue roumaine. Structures fondamentales*, vol. I, București, Editura Ars Docendi, 1999.
- Doca, Gheorghe, *La langue roumaine. Structures morpho-syntaxiques et lexicales*, vol. II, București, Editura Ars Docendi, 2000.
- Dorobăț, Ana, Fotea, Mircea, *Româna de bază*, vol. I – II, Iași, Institutul European, 1999.
- Moldovan, Victoria, Pop, Liana, Uricaru, Lucia, *Nivel prag. Pentru învățarea limbii române ca limbă străină*, Strasbourg, Consiliul Europei, 2002.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vîlcu, Dina, *Manual de limba română ca limbă străină (RLS). A1 – A2*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012.
- Popescu-Sireteanu, Ion (coord.), Nimigean, Gina, Sterpu, Iolanda, Țăranu, Ecaterina, *Dicționar de verbe românești, cu traducere în limbile engleză, franceză, spaniolă, greacă modernă*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2007.
- Sterpu, Iolanda, *Limba română pentru străini. Gramatică și exerciții*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2012.
- Sterpu, Iolanda, *Conjugarea verbului românesc. Gramatică și exerciții pentru străini*, Iași, Editura Junimea, 2010.
- Uricaru, Lucia, Goga, Mircea, *Verbes roumains / Romanian Verbs / Verbe românești*, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 1995.
- Vrăjitoru, Ana, *Curs practic de limba română pentru străini*, vol. I: *Gramatica*, Iași, Editura Vasiliana '98, 2003.
- Vrăjitoru, Ana, *Curs practic de limba română pentru străini*. Vol III: *Exerciții*, Iași, Editura Vasiliana '98, 2003.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Facultatea de Litere
Catedra de Limba română pentru studenții străini
Anul universitar 2012 – 2013
An pregătitor, semestrul al II lea
Limba română și limbaje de specialitate (curs practic - nivel mediu)
Număr de ore pe săptămână: 10

**Programa analitică a Cursului practic de Limba română și limbaje de specialitate
pentru studenții străini (anul pregătitor)**

Obiective:

- Însușirea de către studenții străini a limbajelor de specialitate: limbajul medical, juridic, economic și tehnic; perfecționarea cunoștințelor de limba română, adăugând vocabularului de bază, însușit în semestrul I, elemente ale limbajelor de specialitate; continuarea predării sintaxei cu accentuarea structurilor proprii diverselor limbaje de specialitate.
- Dobândirea de către studenți a competențelor de receptare (înțelegerea textului scris, înțelegerea după auz) și de producere (scriere, exprimare orală) de texte specifice domeniului juridic, economic, tehnic sau al medicinei, în funcție de profilul ales, competențe corespunzătoare nivelului B2, din Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECR), elaborat de Consiliul Europei.
- Atingerea de către studenți a unui nivel mediu de însușire a limbii române, care să le permită frecventarea cursurilor universitare în limba română.

Conținut:

În funcție de specializările pe care studenții le vor urma (medicină, drept, economie, învățământ tehnic), lecțiile de predare au la bază texte care conturează profilul disciplinelor de bază care încep a fi studiate în semestrul al II lea al anului pregătitor: anatomie, chimie, fizică, (profil medical), doctrine politice contemporane, istoria dreptului (profil juridic), algebră și elemente de analiză matematică, economie politică, geografie economică, (profil economic), algebră și elemente de analiză matematică, desen tehnic, geometrie și trigonometrie (profil tehnic).

Cursul este structurat pe următoarele secțiuni: **1) Probleme de gramatică (sintaxă), de semantică și de vocabular; 2) Tehnici de comunicare (scrisă și orală).** *Termenii de specialitate* sunt definiți în textele predate, sunt explicați cu ajutorul *sinonimelor* și sunt introduși, mai apoi, în diferite alte contexte. Pentru îmbogățirea cunoștințelor lexicale, se mai folosesc *familii de cuvinte* (spre a-i deprinde pe studenți cu sistemul de formare a cuvintelor), *cuvintele polisemantice, antonimele*. Fixarea materialului lexical se realizează prin diverse tipuri de exerciții.

Probleme de sintaxă:

- Raporturi sintactice realizate în propoziție și la nivelul frazei:
 - a. *Raporturile de coordonare* (conjunții și locuțiuni conjuncționale):
 - copulative: *și (ca și, cât și, precum și), nici*
 - adversative: *dar, iar, însă, ci*
 - disjunctive: *ori (...ori), sau (...sau), fie...fie*
 - conclusive: *așadar, deci, prin urmare*
 - b. *Raporturile de subordonare necircumstanțiale* (în propoziții subiective, predicative, atributive, complementive directe și indirecte); subiectul, predicatul, atributul, obiectul direct, obiectul indirect; dinamica sintactică: contragerea și expansiunea (pentru a înțelege corespondența existentă între părțile de propoziție și propozițiile subordonate);
 - c. *Raporturi de subordonare circumstanțiale în propoziție și în frază:*
 - Exprimarea timpului (când?) (simultanitatea, anterioritatea și posterioritatea): prin substantiv în acuzativ (precedat sau nu de prepoziție ori locuțiune prepozițională), adverb (cu sau fără prepoziție) sau locuțiune adverbială, verb la gerunziu sau la infinitiv (precedat de prepoziția *până* sau de locuțiunea prepozițională *înainte de*); conjunții și locuțiuni conjuncționale, adverbe relative; Exprimarea duratei, a limitării în timp și a iterației;

- Exprimarea locului (unde?): prin substantiv/ substitut (precedat sau nu de prepoziție ori locuțiune prepozițională) în acuzativ sau în genitiv; adverb (cu sau fără prepoziție) ori locuțiune adverbială; adverbe relative (*unde, de unde, încotro ...*);
- Exprimarea modului (cum?): exprimarea modului propriu-zis, a cantității, a progresiei, a comparației, (conformitatea, identitatea, diferența/ opoziția): prin adverb (precedat sau nu de prepoziție), locuțiune adverbială, numeral cu valoare adverbială, substantiv sau substitut precedat de prepoziție (*cu, fără, de* etc.), verb la infinitiv (precedat de prepoziția *fără*), verb la gerunziu; substantiv, pronume, adjectiv, verb la infinitiv sau la participiu precedate de adverbe de comparație (cu valoare de prepoziții) sau de locuțiuni prepoziționale (*ca și, cât și, asemenea; decât, ca*); adverbe relative, locuțiuni conjuncționale;
- Exprimarea cauzei (din ce cauză?): prin substantiv sau substitut în acuzativ precedat de prepoziție (*de, din, pentru*) sau de locuțiune prepozițională (*din cauză de, din cauza, din pricina*), adjectiv (precedat de prepoziția *de*), verb la gerunziu; conjuncții (*că, deoarece, căci, fiindcă* etc.) sau locuțiuni conjuncționale (*din cauză că, din pricină că* etc.);
- Exprimarea scopului (cu ce scop?): prin substantiv/ substitut precedat de prepoziție (*după, în, la ...*) sau de locuțiune prepozițională (*în vederea, în scopul ...*), verb la supin precedat de prepoziție (*la, pentru, după*), verb la infinitiv precedat de prepoziție (*pentru, spre*) ori de locuțiune prepozițională (*în scopul, cu scopul ...*); conjuncții (*să, ca să ...*), locuțiunea conjuncțională *pentru ca să*;
- Exprimarea condiției (cu ce condiție?): prin substantiv care arată ideea de condiție (*caz, condiție, ipoteză, eventualitate*) precedat, de obicei, de prepoziția *în*, substantiv precedat de locuțiunea prepozițională *în caz de*, verb la gerunziu; conjuncții (*dacă, de, să*) sau locuțiuni conjuncționale (*în caz că ...*);
- Exprimarea concesiei (în ciuda cărui fapt?): prin substantiv/ substitut precedat de locuțiune prepozițională (*în ciuda, în pofida, în contra, cu tot, cu toată ...*) sau de prepoziția *împotriva*, adjectiv/ verb la gerunziu precedat uneori de adverbul *chiar*, verb la infinitiv cu prepoziția *fără*; conjuncții (*deși*) sau locuțiuni conjuncționale (*cu toate că, chiar dacă*);
- Exprimarea consecinței: prin conjuncții (*încât, de, că ...*) sau locuțiuni conjuncționale (*așa că, încât să ...*);
- Exprimarea mijlocului și a instrumentului (*cu, prin, cu ajutorul*);
- Exprimarea relației (*despre, în legătură cu, referitor la*).

Probleme de semantică și de vocabular:

- Sensul cuvintelor: sensul propriu și sensul figurat, sensul fundamental și sensul secundar, sensul lexical și sensul gramatical; monosemie și polisemie; omonime; sinonime; antonime; paronime; pleonasmul; familia de cuvinte;
- Mijloace de îmbogățire a vocabularului: derivarea su sufixe (tipuri) și cu prefixe; compunerea.

Modalități de evaluare:

- evaluare continuă (prin teste de etapă) pe parcursul semestrului (25 % din nota finală)
- examen scris și oral la sfârșitul semestrului.

Bibliografie:

- *** *Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei Române, 2005, vol. I – II.
- Avrămuț, Horia, *Culegere de exerciții cu locuțiuni proprii limbajului științific*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1991.
- Bobircă, Viorica, *Manual de limba română pentru studenții străini economiști*, București, Editura ASE, 2003.
- Pop, Liana, Moldovan, Victoria, *Grammaire du roumain / Romanian Grammar / Gramatica limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 1997.
- Șerban, Vasile, *Sintaxa limbii române*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980.
- Velican-Aldea, Marilena, Mateescu, Adrian, Șoșa, Elisabeta, *Limba română. Manual pentru studenții străini. Profil medical*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1991.
- Voica, Adrian, Fotea, Mircea, *Limba română pentru studenții străini (profil juridic)*, Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1994.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Facultatea de Litere
Catedra de Limba română pentru studenții străini
Anul universitar 2012-2013
An pregătitor, semestrul I
Elemente de cultură și civilizație românească (curs)
Număr de ore pe săptămână: 2

Programa analitică a cursului Elemente de cultură și civilizație românească (anul pregătitor)

Obiective: Cursul își propune să ofere studenților străini cunoștințe de bază de istorie, de geografie, de etnografie și folclor, de artă, de literatură, care să-i familiarizeze cu unele elemente de cultură și civilizație românească și să-i facă să accedă la o cunoaștere corectă și nuanțată a realităților și a caracteristicilor României.

Conținutul cursului se va organiza în funcție de următoarea tematică:

1. *Câteva generalități*

1.1. România – privire geografică (situarea pe continent, vecinii, relieful, clima, apele, vegetația și fauna, populația, regiunile istorico-geografice și orașele mai importante, organizarea administrativ-teritorială actuală, turismul)

1.2. Limba română, limbă romanică: formarea poporului și a limbii române; elemente latine în vocabular, fonetică, morfo-sintaxă; elemente traco-dace; influențele vechi (slavă, greacă, turcă, maghiară) și noi (franceză, italiană, germană, engleză) exercitate asupra limbii române; dialectele limbii române

1.3. Antroponimie românească: numele de familie și prenumele

2. *Elemente de cultură și de civilizație populară*

2.1. *Obiceiuri și tradiții populare românești:*

2.1.1. Obiceiuri tradiționale de Crăciun și de Anul Nou (obiceiul colindatului, plugușorul, jocurile cu măști, sorcova)

2.1.2. Obiceiuri și tradiții de Paște (Postul Paștelui, Săptămâna Mare, vopsirea ouălor, slujba de Înviere)

2.1.3. Obiceiuri de primăvară: Mărțișorul

2.2. *Elemente de mitologie românească: mități și legende românești:*

2.2.1. Legende și poezii populare legate de evenimente istorice sau locuri (legenda întemeierii Moldovei, legenda Mănăstirii Argeșului, legenda Mureșului și a Oltului)

2.2.2. Între Vlad Țepeș și Dracula sau între realitatea istorică și fabulație

3. *Elemente de istorie a României*

3.1. România în devenirea ei istorică (formarea statelor feudale: Moldova, Transilvania, Țara Românească. Momentul 1600. Formarea statului modern român: momentul 1859 – Unirea principatelor. 1877 – independența. 1918 – formarea României Mari. Perioada interbelică)

3.2. România în perioada comunistă. Momentul Decembrie 1989. Perioada actuală

4. *Elemente de artă românească*

4.1. *Arta românească veche* - Marile sinteze ale artei românești vechi: bisericile din Bucovina

4.2. *Arta modernă:*

4.2.1. Pictura românească: Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ion Andreescu, Ștefan Luchian

4.2.2. Sculptura românească: Constantin Brâncuși

4.2.3. Muzica românească: George Enescu

4.2.4. Cinematografia românească (regizori români: C. Mungiu, C. Puiu)

5. Elemente de literatură română: scriitori români reprezentativi

5.1. Mihai EMINESCU (1850 – 1889)

- *Luceafărul* (fragment)

- *Mai am un singur dor*

5.2. Ion Luca CARAGIALE (1852 – 1912)

- *Căldură mare*

- *Conu Leonida față cu recțiunea* (fragment)

5.3. Liviu REBREANU (1885 – 1944)

- *Ciuleandra* (fragment)

5.4. George BACOVIA (1881 – 1957)

- *Lacustră*

Material didactic și auxiliar:

Hărți, diverse albume, CD-uri cu imagini, materiale video (prezentări power point, filme), CD-uri audio, fișe de prezentare a scriitorilor români, fotocopii ale textelor de analizat

Modalități de evaluare: examen scris și oral la sfârșitul semestrului (examenul oral constă în prezentarea unei expuneri, în limba română, cu subiect de cultură și civilizație românească)

Bibliografie:

- Mihai Coman, *Mitologia poporului român*, București, Minerva, 1986.

- Gheorghe Doca, *Cultură și civilizație românească în dialoguri bilingve/ Culture et civilisation roumaines en dialogues bilingues*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2001.

- Corina Firuță, Augusta Caterina Grundbock, *Gheorghe Tătărăscu, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ioan Andreescu, Ștefan Luchian*, București, Editura Alcor Edimpex, 2003 (album).

- M. Gheorghiu, V. Cimpoeru, *Mănăstiri și biserici din România: Moldova și Bucovina*, București, Editura Noi Media Print, 2005 (album).

- Mircea Goga, *Une île de latinité. Culture, civilisation, langue et littérature roumaines*, Presse Université Paris-Sorbonne, 2004.

- Mircea Goga, *La Roumanie, culture et civilisation*, Presse Université Paris-Sorbonne, 2007.

- Teodora Irinescu, *Elemente de limbă, cultură și civilizație românească pentru străini*, Iași, Editura Demiurg, 2005.

- Mihai Pop, *Obiceiuri tradiționale românești*, București, Editura Univers, 1999.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Facultatea de Litere
Catedra de Limba română pentru studenții străini
Anul universitar 2012 – 2013
Bursieri Erasmus, semestrul I (octombrie – decembrie)
Limba română (curs practic - nivel elementar)
Număr de ore pe săptămână: 12

**Programa analitică a Cursului practic de Limba română
pentru studenții străini bursieri Erasmus**

Obiective:

Cursul se adresează studenților străini din diverse universități europene, care beneficiază de o bursă Erasmus și care vin să studieze, un semestru sau un an universitar, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Fiind un curs activ, orientat spre româna practică, cursul de limba română pentru studenții străini bursieri Erasmus urmărește: însușirea de către studenții străini a limbii române vorbite și scrise; dobândirea competențelor lingvistice (înțelegerea limbii vorbite, exprimarea orală, înțelegerea limbii scrise, redactarea corectă a unui text scris, interacțiunea în conversație), corespunzătoare nivelurilor A1 și A2, stabilite de Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECR), elaborat de Consiliul Europei.

Conținut:

Lecții de fonetică și de gramatică; activități și aplicații practice pentru consolidarea structurilor învățate și pentru dezvoltarea fluenței în comunicare (texte, exerciții gramaticale; compoziții și conversații pe diverse teme; lectura și comentariul unor articole din ziare/ reviste și al unor texte literare; rezumatul unor texte literare).

Cursul este structurat pe trei secțiuni: **A) Noțiuni specifice; B) Acte de vorbire; C) Probleme de fonetică și de morfo-sintaxă.** Primele două secțiuni (**Noțiuni specifice și Acte de vorbire**) sunt formulate, în cea mai mare parte, după *Nivel prag. Pentru învățarea limbii române ca limbă străină*².

A) Noțiuni specifice

1. Identificarea și caracterizarea persoanei (numele; adresa; vârsta; naționalitatea; profesia; membrii familiei; gusturi, preferințe; trăsături de caracter și de temperament; caracteristici fizice).
2. Educație (studii; acte de studii; materii; examene).
3. Viața privată și timpul liber (familia; obișnuințe zilnice; pasiuni și interese; radio și televiziune; spectacole: cinema, teatru, muzică, dans; expoziții, muzee; lectură și tipărituri; sport; ocazii festive).
4. Casa și căminul (tipuri de locuințe; părțile locuinței; mobilier; vase și aparate casnice; întreținere și energie; chirie, prețuri de vânzare; calitative referitoare la casă și locuință).
5. Mediul geografic, faună, floră, climat, timp (regiune, peisaj, oraș, cartier; flora și fauna: vegetație, plante, pomi, iarbă, flori, animale, păsări, insecte; climă, vreme: anotimpurile, lunile anului, sărbători).
6. Cazarea și hrana (hotel; a mânca și a bea; comunicarea cu angajații unui local; mâncare și băuturi).
7. Cumpărături (a cumpăra în general; a cumpăra alimente; a cumpăra îmbrăcăminte, încălțăminte și accesorii; a cumpăra articole pentru casă; a cumpăra medicamente).
8. Servicii (poștă; telefon; bancă; poliție).
9. Igiena și sănătatea (părțile corpului; stări și necesități fiziologice; igienă; boli; servicii medicale).
10. Călătorii, deplasări, transport (indicații de orientare; deplasarea la locul de muncă, instituții; vacanță, turism; transporturi publice; călătoria dintr-o țară în alta; documente de călătorie).
11. Munca și profesia (activitate profesională; locul de muncă; formarea / pregătirea profesională și viitoarea profesiune; profesii și sectoare de activitate).
13. Relații sociale (invitații, întâlniri; tipuri și forme de relații sociale; corespondența).

² Vezi Victoria Moldovan, Liana Pop, Lucia Uricaru, *Nivel prag. Pentru învățarea limbii române ca limbă străină*, Strasbourg, Consiliul Europei, 2002, p. 18-24, 88-90.

B) Acte de vorbire

1. Convenții sociale:

Formule de salut și de adresare: salutul la întâlnire, răspunsul la salut; salutul la despărțire; adresarea directă, la telefon, în corespondență; expresii introductive și finale necesare în conversație.

Formule de prezentare: prezentarea personală, prezentarea unei alte persoane, răspunsuri la prezentare.

Modalități de exprimare a mulțumirii și răspunsul la mulțumiri; scuze: a cere scuze, a accepta / a refuza scuzele; urări și felicitări (a ura, a felicita, răspunsul la felicitări).

2. Solicitarea și oferirea de informații:

A cere informații despre un fapt, a răspunde la cererea de informații; a cere / a da explicații; a se scuza, a accepta scuzele.

3. Atitudini și sentimente:

Informații legate de atitudini și sentimente pozitive / neutre / negative: exprimarea plăcerii / neplăcerii; exprimarea mulțumirii / nemulțumirii; exprimarea satisfacției / insatisfacției; exprimarea interesului / dezinteresului, a preferinței, a dorinței, a necesității, a regretului; exprimarea fricii, a durerii.

4. Influențarea acțiunilor:

Autorizarea, permisiunea: a cere autorizarea, permisiunea; a acorda / a refuza autorizarea, permisiunea. *Ordine, instrucțiuni:* a cere indicații, a da ordin, instrucțiuni, indicații. *Sfaturi:* a cere sfaturi, a da sfaturi. *Sugestii:* a sugera cuiva o acțiune, a cere sugestia, a accepta sugestia. *Exortăția:* a îndemna, a stimula. *Ajutorul:* a cere ajutor, a acorda ajutor. *Oferta:* a oferi ceva cuiva, a accepta / a declina oferta. *Obligația:* a exprima obligația, exprimarea interdicției. *Propuneri de acțiune:* a cere cuiva să facă ceva, refuzul de a face ceva, a încuraja, a promite, a avertiza. *Intenția:* a exprima intenția sau lipsa de intenție, a exprima dorința de acțiune. *Invitația:* a invita, a accepta invitația, a refuza invitația.

C. Noțiuni de fonetică și de fonologie:

- Alfabetul limbii române. Vocale, consoane, diftongi, triftongi, vocale în hiat. Alternanțe vocalice și consonantice. Accent și intonație. Reguli de scriere și de pronunțare.

2. Substantivul:

- Genul: stabilirea genului după criteriul semantic (semnificația substantivelor) și după cel formal (desinențele de singular și de plural ale substantivelor), substantive perechi;

- Numărul: formarea pluralului - desinențe de plural în funcție de genul substantivelor, alternanțe fonetice (vocalice și consonantice) frecvente în trecerea de la singular la plural;

- Cazul. Cazul genitiv: formarea genitivului, genitivul cu prepoziții și locuțiuni prepoziționale specifice, folosirea genitivului. Cazul dativ: formarea dativului, dativul cu prepoziții specifice, dativul obiect indirect, folosirea dativului. Cazul acuzativ: acuzativul personal și acuzativul nepersonal, construirea obiectului direct cu prepoziția *pe*, dublarea obiectului direct și a celui indirect cu formele atone ale pronumelui personal în acuzativ și în dativ;

3. Articolul:

- Articolul nehotărât: forme în funcție de gen, număr și caz, poziția față de substantiv;

- Articolul hotărât: forme în funcție de gen, număr și caz, poziția față de substantiv, folosirea articolului hotărât și a articolului nehotărât, absența articolului;

4. Numeralul:

- Numeralul cardinal propriu-zis: forme, folosire: exprimarea timpului, temperatura, calculul aritmetic, aproximația numerică;

- Numeralul ordinal: forme, folosire;

5. Adjectivul:

- Adjective cu patru, trei, două terminații: forme în funcție de gen și număr, alternanțe fonetice, adjective cu o terminație (invariabile);

- Flexiunea adjectivului: acordul adjectivului cu substantivul determinat; topica adjectivului;

- Gradele de comparație: Gradul pozitiv, gradul comparativ, gradul superlativ: semantică, structură, adjective fără grade de comparație.

6. Pronumele:

- Pronumele personal: forme accentuate și forme neaccentuate, după gen, număr și caz; folosire; poziția față de verb, în funcție de modul și timpul acestuia; situații speciale (dativul posesiv, reluarea și

anticiparea obiectului direct și a obiectului indirect prin formele neaccentuate ale pronumelui personal în acuzativ și în dativ);

- Pronumele reflexiv: forme de acuzativ și de dativ;
- Pronumele și adjectivul demonstrativ;
- Pronumele și adjectivul posesiv;
- Pronumele și adjectivul interogativ-relativ;
- Pronumele și adjectivul negativ.

7. **Verbul:**

- Gruparea verbelor în patru conjugări, în funcție de terminația infinitivului (-a, -ea, -e, -î, -î);
- Modurile personale: *Modul indicativ, timpul prezent*: afirmativ/ negativ, desinențe și sufixe specifice, în funcție de conjugare, alternanțe fonetice, conjugarea verbelor: verbe neregulate, verbe cu pronume personal în cazul acuzativ (tipul *a-l durea*), verbe cu pronume reflexiv în cazul acuzativ (tipul *a se spăla*), verbe și construcții verbale cu pronume personal în cazul dativ (tipul *a-i plăcea*), verbe cu pronume reflexiv în cazul dativ (tipul *a-și aminti*), verbe cu două pronume (tipul *a i se întâmpla*). *Modul indicativ, timpul perfect compus*: structura timpului perfect compus, formarea participiului trecut, alternanțe fonetice în structura participiului trecut, participiul trecut al verbelor neregulate, conjugarea verbelor însoțite de pronume, adverbele de mod: *mai, și, prea, tot* în structura perfectului compus, adverbe și structuri adverbiale care pot însoți verbele la perfect compus, folosirea timpului perfect compus. *Modul indicativ, timpul imperfect*: formarea timpului imperfect, alternanțe fonetice, conjugarea verbelor însoțite de pronume, folosirea imperfectului, relația imperfectului cu alte timpuri. *Modul indicativ, timpul viitor* (viitor „literar”, viitor „popular”, viitor anterior): formarea timpului viitor, conjugarea verbelor însoțite de pronume, folosirea viitorului. *Modul conjunctiv, timpul prezent*: formarea modului conjunctiv, alternanțe fonetice în trecerea de la indicativ la conjunctiv (la persoanele a III a sg. și pl.), conjunctivul verbelor neregulate, conjugarea verbelor însoțite de pronume, poziția adverbilor de mod, folosirea conjunctivului, conjunctivul cu valoare de imperativ. *Modul condițional-optativ, timpul prezent*: formarea modului condițional-optativ, conjugarea verbelor însoțite de pronume, adverbele de mod în structura condiționalului-optativ, valorile modului condițional-optativ, relația modului condițional-optativ cu alte moduri. *Modul imperativ*: forme (persoanele a II a singular și plural, afirmativ și negativ), verbe cu forme speciale de imperativ, imperativul verbelor neregulate, verbele pronominale (cu pronume reflexiv în Ac. / D.), poziția formelor pronominale neaccentuate;
- Diateza pasivă: relația dintre diateza activă și diateza pasivă, formarea diatezei pasive (cu verbul *a fi*; cu pronumele reflexiv *se* – reflexivul pasiv), transformarea activului în pasiv.

8. **Adverbul:**

- Clasificare, comparația (gradul pozitiv, comparativ, superlativ), topica.

9. **Prepoziția:**

- Prepoziții cu regim nominal (+ G.; + D.; + Ac.), cu regim verbal (+ verb la infinitiv; + verb la supin), prepoziții cu sensuri multiple, locuțiuni prepoziționale, folosirea prepozițiilor, verbe + prepoziții;

10. **Conjunția:**

- Tipuri: simple, compuse, funcționalitatea lor în propoziție/ frază.

Material didactic și auxiliar: *Fișe de lucru cu scheme și tabele gramaticale, fișe cu exerciții gramaticale* concentrate asupra dificultăților specifice de învățare a limbii române de către străini (genul neutru; formarea pluralului substantivelor; articolul hotărât enclitic; articolul posesiv-genitival; formele și funcțiile sintactice ale substantivelor în cazurile genitiv și dativ; conjugarea verbelor neregulate; verbe pronominale, de tipul: *a-i plăcea, a-l durea, a-și aminti, a se spăla, a i se părea*; verb1 + verb2 conjunctiv; dativul posesiv; dublarea dativului și a acuzativului personal etc.), *liste și familii de cuvinte* (nuclee tematice; antonime și sinonime; paronime; cuvinte ale căror forme induc erori de natură semantică, din cauza interferenței dintre limbi), *publicații românești* (ziare, reviste), *imagini, desene, fotografii, înregistrări audio și video, manuale de limba română ca limbă străină, diverse gramatici, dicționare.*

Modalități de evaluare: examen scris

Bibliografie:

- *** *Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei Române, 2005, vol. I – II.

- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela, *Limba română (manual pentru studenții străini, anul pregătitor, semestrul I)*, București, Editura Universității, 1996.
- Cernăuți – Gorodețchi, Mihaela, *Limba română pentru străini. Curs intensiv, nivel mediu*, ediția a II a revăzută, Iași, Editura Universitas XXI, 2008.
- Doca, Gheorghe, *La langue roumaine. Structures fondamentales*, vol. I, București, Editura Ars Docendi, 1999.
- Doca, Gheorghe, *La langue roumaine. Structures morpho-syntaxiques et lexicales*, vol. II, București, Editura Ars Docendi, 2000.
- Dorobăț, Ana, Fotea, Mircea, *Româna de bază*, vol. I – II, Iași, Institutul European, 1999 .
- Moldovan, Victoria, Pop, Liana, Uricaru, Lucia, *Nivel prag. Pentru învățarea limbii române ca limbă străină*, Strasbourg, Consiliul Europei, 2002.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vîlcu, Dina, *Manual de limba română ca limbă străină (RLS). A1 – A2*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012.
- Popescu-Sireteanu, Ion (coord.), Nimigean, Gina, Sterpu, Iolanda, Țăranu, Ecaterina, *Dicționar de verbe românești, cu traducere în limbile engleză, franceză, spaniolă, greacă modernă*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2007.
- Sterpu, Iolanda, *Limba română pentru străini. Gramatică și exerciții*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2012.
- Sterpu, Iolanda, *Conjugarea verbului românesc. Gramatică și exerciții pentru străini*, Iași, Editura Junimea, 2010.
- Uricaru, Lucia, Goga, Mircea, *Verbes roumains / Romanian Verbs / Verbe românești*, Cluj-Napoca, Editura Echinox, 1995.
- Vrăjitoru, Ana, *Curs practic de limba română pentru străini*, vol. I: *Gramatica*, Iași, Editura Vasiliana '98, 2003.
- Vrăjitoru, Ana, *Curs practic de limba română pentru străini*. Vol III: *Exerciții*, Iași, Editura Vasiliana '98, 2003.